

Mieczysław Gogacz

Przedmowa

Książka jest prezentacją krótkich opracowań poglądów i przytoczonych tekstów św. Tomasza z Akwinu.

Poglądy są ułożone w zespoły nauk filozoficznych, wyjaśniających, kim jest Bóg, kim jest człowiek, a w nim jego dusza i ciało, z kolei czym są dążenia ludzkie i wolność człowieka, jego uczucia a głównie ludzka miłość. Jest też ujęta filozofia moralna jako nauka o działaniu i wytwarzaniu, a w tej filozofii także dobro i zło, sprawności i cnoty człowieka, jego wiedza i mądrość oraz inne cnoty intelektu i woli.

Teksty św. Tomasza zestawione w książce, współtworzą z omówieniami poglądów spójną prezentację poglądów i tekstów. Teksty są trafnie dobrane. Ich przekład nadaje im pozycję koniecznego

dokumentu, zrozumiałego i ważnego. Przez teksty mówi do czytelnika sam ich autor, św. Tomasz.

Wszystkie ujęcia i przytoczone teksty porządkuje właśnie podział na nauki filozoficzne: filozofię Boga, filozofię człowieka, filozofię moralną. Każda z tych nauk jest ukazywana w zespole dominujących w niej zagadnień, które czynią prezentację interesującą informacją.

Scharakteryzowanie nauk filozoficznych i w nich dominujących zagadnień jest sposobem ukazania bogactwa myśli św. Tomasza. Jest to myśl, która refleksją nad realnie istniejącymi bytami, ich właściwościami, także nad wiążącymi byty relacjami istnieniowymi i istotowymi, wypełnia wszystkie nauki filozoficzne. Powoduje rozumienie całej rzeczywistości oraz szans człowieka, wynikających z niepodejmowanych w książce rozważań nad religijnym powiązaniem człowieka z Bogiem. Tym zespołem zagadnień zajmuje się teologia. Książka skupia się na filozoficznej refleksji św. Tomasza. Jest to refleksja tak

rozbudowana i dociekliwa, że jej historycy i teoretycy zagadnień już przez wieki ją zgłębiają i o niej informują wypełniając kulturę intelektualną blaskiem prawdy, uwyrażnionej w bytach przez św. Tomasza.

Ten ogrom ujęć w zwartych prezentacjach omówień i tekstów ukazuje ta książka. Jest jakby pomniejszonym, lecz wyraźnym obrazem całej filozofii św. Tomasza. Jest sumą filozoficznej wiedzy o rzeczywistości. Jest "Małą Sumą" wielkiej sumy teologicznej i filozoficznej św. Tomasza.

Wystarczy mieć tę książkę przy sobie, by w każdej chwili uzyskać znajdującą się w niej odpowiedź na rodzące się pytanie o rzeczywistość, jako zespół realnych bytów, o Boga, o człowieka, o jego postępowanie i wytwarzanie, a głównie o miłość i mądrość.

Książka jest narzędziem zrozumienia potrzebnej człowiekowi mądrości, która jest skutkiem wierności prawdzie i dobru. Książka więc jest swoistym i niezastąpionym, zawsze przy nas obecnym

"nauczycielem" mądrości. Gdy stanie się dla nas niezbędną, uzyska w nas pozycję zawsze towarzyszącego nam przyjaciela. Książka jako przyjaciel - oto jej rola i pozycja.

Książka "mówi do nas" językiem jej autorów. W opracowaniach i wstępach językiem Artura Andrzejuka. W zestawionych tekstach językiem św. Tomasza. W obydwu wypadkach jest to język czytelny, jasny, zrozumiały, poprawny. Czyni filozofię ujęciem łatwym, trafną odpowiedzią na wciąż rodzące się w nas pytania. Książka jest dyskretnym konsultantem i doradcą, którego nieobecność wywoła ból, a obecność ogromną radość. Tak bowiem według św. Tomasza reagujemy w miłości, której towarzyszy cierpienie tęsknoty.

Oby ta książka budziła tęsknotę, oby uczyła tego, co prawdziwe i dobre oraz wprowadzała w mądrość.

Wszystko, co piszę tu o książce, wynika z intelektualnego na nią zareagowania.

Wyobraźnia, która jest w człowieku jego wewnętrzną władzą zmysłową, ożywianą przez wrażenia

zmysłowe, gromadzące się w zmysłach zewnętrznych, kieruje do dwu doznań. Skłaniają one do nazwania książki "szkatułką z alabastru", wypełnioną drogimi kamieniami. Pierwsze doznanie to obraz przechowywanej w skarbcu Katedry na Wawelu skrzyneczki z kości słoniowej, którą tradycja wiąże ze św. Jadwigą, królową Polski. Drugie doznanie to obraz pierścienia biskupiego z pierwszej połowy trzynastego wieku w złotej oprawie z żabieńcem o szlifie kaboszonowym. Pierścień uchodzi za pamiątkę po św. Stanisławie.

Książka jako szkatułka z alabastru, zbudowana z obrazu skrzyneczki św. Jadwigi i z obrazu pierścienia biskupiego św. Stanisława, zawiera drogie kamienie, może kamienie milowe całego tomizmu. Niech zbudują one drogę i gmach tomizmu, potrzebnego kulturze Polski i świata.